

NORGES HØYESTERETT

Den 14. mai 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Endresen, Møse og Noer i

HR-2019-916-U, (sak nr. 19-034642STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Audun Lillestølen)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

DOM OG BESLUTNING :

- (1) Saken gjelder anke over domfellelse for økonomisk kriminalitet.
- (2) Øst-Finnmark tingrett avsa 23. februar 2018 dom med slik slutning:

«1. A, født 00.00.1957, frifinnes for

- seks overtredelser av straffeloven (1902) § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd
- en overtredelse av straffeloven (1902) § 166 første ledd, jf. annet ledd
- en overtredelse av bokføringsloven § 15 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2, jf. § 4.

2. A, født 00.00.1957, dømmes for

- tre overtredelser av straffeloven (1902) § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd
- en overtredelse av straffeloven (1902) § 275 første ledd, jf. annet ledd
- en overtredelse av ligningsloven § 12-2 nr. 1, jf. nr. 2, jf. § 12-1 nr. 1 bokstav d, jf. kapittel 4
- fire overtredelser av straffeloven (1902) § 283 andre ledd, jf. første ledd bokstav b, jf. § 287 første ledd
- tre overtredelser av bokføringsloven § 15 første ledd første og tredje punktum, jf. § 2, jf. § 4
- en overtredelse av konkursloven § 143 a og
- en overtredelse av skattebetalingsloven § 18-1 første ledd første straffalternativ
- en overtredelse av straffeloven (1902) § 274 annet ledd

jf. straffeloven (1902) § 62 første ledd, til fengsel i 2 – to – år.

Varetekt kommer til fradrag med 1 – en – dag, jf. straffeloven (1902) § 60.

- 3. A fradømmes retten til å være daglig leder eller inneha ledende stilling i noe selskap, eller å sitte i noe selskaps styre for en periode på 5 - fem - år, jf. straffeloven § 56, jf. § 58.**
- 4. A dømmes til å betale sakskostnader til det offentlige med 50 000 – femtitusen – kroner.»**

(3) A anket til Hålogaland lagmannsrett over saksbehandlingen, bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen under skyldspørsmålet samt straffutmåling og andre rettsfølger. Hålogaland lagmannsrett traff 16. august 2018 beslutning med slik slutning:

«Anken over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet henvises til ankeforhandling hva gjelder tiltalens post I a), II og III b).

Anken nektes fremmet så langt den gjelder tiltalens post I b), I d), I i), III a), III c), III d), V, VI a), VI b), VI d), VII og VIII.»

(4) A anket til Høyesterett over lagmannsrettens beslutning. Høyesterett avsa kjennelse 31. oktober 2018 med slik slutning:

«Lagmannsrettens beslutning oppheves for tiltalens post I i, V, VI a og VI b. For øvrig forkastes anken.»

(5) Hålogaland Lagmannsretten avsa deretter ny beslutning 24. november 2018 med slik slutning:

«Anken over bevisvurderingen under skyldspørsmålet vedrørende tiltalens post I i, V, VI a og VI b henvises til ankebehandling».

(6) Ankeforhandling ble holdt i Tromsø 15.-21. januar 2019. Hålogaland lagmannsrett avsa 1. februar 2019 dom med slik slutning:

- «1. A, født 00.00.1957, dømmes for én overtredelse av straffeloven 1902 § 255, jf. § 256, én overtredelse av straffeloven 1902 § 274 andre ledd, én overtredelse av straffeloven 1902 § 275, én overtredelse av straffeloven 1902 § 283, én overtredelse av ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav d), jf. § 4-5 nr. 3 og § 4-7 nr. 1 og to overtredelser av bokføringsloven § 15 første ledd, jf. § 2, jf. § 4. Sammenholdt med de forhold hvor skyldspørsmålet er endelig avgjort i tingrettens dom og straffeloven 1902 § 62 første ledd, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 9 – ni – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 1 – én – dag, jf. straffeloven 1902 § 60.**
- 2. A, født 00.00.1957, fradømmes retten til å være daglig leder, inneha styreverv eller ledende posisjoner i noe selskap for en periode på 5 – fem – år, jf. straffeloven 1902 § 29.**
- 3. Saksomkostninger for lagmannsretten idømmes ikke.**
- 4. A, født 00.00.1957, dømmes til å betale saksomkostninger for tingretten med 25 000 – tjuefemtusen – kroner.»**

(7) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling, samt straffutmålingen, rettighetstapet og sakskostnadene.

- (8) *Påtalemyndigheten* tok til motmæle og påsto anken forkastet.
- (9) Partene ble i brev 15. april 2019 varslet om at Høyesteretts ankeutvalg vurderer å treffe avgjørelse uten ankeforhandling etter straffeprosessloven § 323 tredje ledd for så vidt gjelder domfellelsen for overtredelsen av ligningsloven § 12-1 første ledd bokstav d. Partene ble gitt frist for bemerkninger til dette. Forsvarer har innen fristen gjort gjeldende at tiltalte må bli å frifinne for angjeldende tiltalepost. Påtalemyndigheten har ikke innvendinger mot at domfelte frifinnes for denne posten, men bemerker at frifinnelsen ikke bør få konsekvenser for straffutmålingen.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over dom av lagmannsretten kan avgjøres uten ankeforhandling når Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at siktede må frifinnes fordi den påtalte handlingen ikke er straffbar eller straffansvaret er falt bort, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav b.
- (11) A er dømt for overtredelse av ligningsloven § 12-1 første ledd bokstav d, for vesentlig overtredelse av ligningsloven. Grunnlaget er at hun ikke leverte selvangivelse for 2013 innen selvangivelsesfristen. Ligningsloven § 12-1 første ledd bokstav d er imidlertid opphevet med virkning fra 1. oktober 2015. Verken straffeloven (2005) § 378 om skattesvik, eller andre bestemmelser som kom i stedet for straffebestemmelsene i ligningsloven og som var gjeldende på pådømmelsestidspunktet, rammer domfeltes forhold.
- (12) Etter straffeloven § 3 skal pådømmelsestidspunktets lov anvendes når «lovgivningen på tidspunktet for avgjørelsen ... fører til et gunstigere resultat for den siktede og lovendringen skyldes et endret syn på hvilke handlinger som bør straffes, eller på bruken av strafferettslige reaksjoner». Det heter i NOU 1992:23 side 35 at slike lovendringer vanligvis vil foreligge når gjerningsbeskrivelsen i et straffebud snevres inn, eller når et straffebud oppheves helt. Dette er tilfelle her. Opphevelsen av «generalklausulen» for straff i ligningsloven § 12-1 første ledd bokstav d må ha som konsekvens at domfelte frifinnes for overtredelsen av ligningsloven, som ikke omfattes av de mer kasuistiske straffebestemmelsene som nå gjelder.
- (13) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at den påtalte handling ikke er straffbar, og at domfelte må bli å frifinne for overtredelsen av ligningsloven. Domfellelsen for det forhold domfelte nå frifinnes for kan ikke ha hatt betydning for den samlede straffutmåling. Utvalget finner derfor ikke at frifinnelsen skal medføre endring i straffen.
- (14) For anken for øvrig bemerkes at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Samtykke kan bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.
- (15) Ankeutvalget finner enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at anken blir fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323. Anken tillates derfor ikke fremmet.

S L U T N I N G

1. A, født 00.00.1957, frifinnes for overtredelse av ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav d), jf. § 4-5 nr. 3 og § 4-7 nr. 1. For øvrig gjøres ingen endringer i lagmannsrettens dom.
2. Anken til Høyesterett tillates ikke fremmet.

Erik Møse
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)